

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HILLERØD

LOKALHISTORISKE FORENING

Nr. 1. 34. årgang 2019

HILLERØD

LOKALHISTORISKE FORENING

Nr. 1 34. årgang 2019

Redaktion og layout:
Eva Holm-Nielsen

Tryk: Nofoprint, Helsingør

ISSN 0903-3505

Udkommer 3 gange årligt
Stof til bladet sendes til Eva Holm-Nielsen

Medlemskab tegnes ved henvendelse til
Inge Elsøe eller indbetaling på
Danske Bank reg.nr. 9570 0007044607
Pris: 125 kr., husstand 200 kr.

www.hillerødlokalhistoriskeforening.dk

© Copyright

Hillerød Lokalhistoriske Forening

Indhold

SKILDRINGER FRA SKANSEVEJ 3
af CHRISTIAN OBEL

GENERALFORSAMLINGEN 2019 17

Forsiden: Tikanten, juli 1962. Til højre for "Det Røde Hus"
begynder Skansevej. Foto: Orla Larsen. Hillerød Lokalhistoriske
Arkiv.

Hillerød Lokalhistoriske Forening støttes af:
Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot - FOSS
- Frederiksborg Svendeforening - Hillerød Borgerstiftelse -
Hillerød Industri- og Håndværkerforening - Holte Vinlager,
Hillerød - PriceWaterhouseCoopers, Hillerød - Spar Nord,
Hillerød - Ullerød SuperBrugs

Formand
Asger Berg
Søren Kierkegaardsvej 1
3400 Hillerød
Tlf. 4826 4689
larskanit@gmail.com

Næstformand
Bjørn Christiansen
Kongens Vænge 61
3400 Hillerød
Tlf. 2230 0149
esbc@email.dk

Kasserer
Inge Elsøe
Ørnevej 10
2970 Hørsholm
Tlf. 4586 6676
elsoe@email.dk

Sekretær
Eva Holm-Nielsen
Søren Kierkegaardsvej 1
3400 Hillerød
Tlf. 4826 4689
evamahoni@gmail.com

Henrik Selsøe Sørensen
Bagsværd Hovedgade 106, 1 C
2880 Bagsværd
Tlf.: 4274 2484
hselsoe@gmail.com

Mona Petersen
Grønneager 21
3400 Hillerød
Tlf.: 4074 7357

Aase Hansen
Tækkerstræde 34, stuen
3400 Hillerød
Tlf.: 4126 0944
aasehansen3400@gmail.com

LOKALHISTORISK ARKIV
Christiansgade 1
3400 Hillerød
Tlf. 7232 5884

Skansebakken.

SKILDRINGER FRA SKANSEVEJ

Christian Obel, hans forældre og bedsteforældre har alle boet på Skansevej. Hans farmor og farfar, Bernhard og Elna, boede på en dobbeltgrund, Bakkedraget 11 og Skansevej 36, med deres 3 sønner, Stig, Erling og Erik. Hans mor, Kirsten Obel, boede på vejen i et år, omkring 1950. Her er en række erindringer og historier fra Skansevej gennem tiden. Hans onkel, Hans Erik Bjerre, har boet på Solskrænten i sin barndom.

En tur ud ad Skansevej må naturligvis starte på slottet og slutte

på Skansebakken, selv om vejen hverken starter eller slutter der. Kongen kunne være redet ud fra Frederiksborg denne vej for at besigtige sine skanser, der har været bygget til værn mod svenskerne. Jeg tænker, at det også kunne være en hjemtur på cykel fra gudstjeneste for min fars familie, godt ømme i bagdelene af at sidde på stenbænkene på balkonen i Slotskirken. Selv om det er knap så eventyrligt.

*AF
CHRISTIAN
OBEL*

*Augusta Nielsen
med min onkel
Erik B. Andersen
på skødet.*

Der skal trædes godt til for at komme op ad Batzkes bakke. Man svinger stejlt op mod Slotsgartnerboligen indtil man når en rundkørsel. Så bliver bakken mindre stejl. Der kan man så sætte fra på en af de gamle vejsten. Nr. 3 fra krydset bliver i vores familie kaldt "stå-på" pælen efter Augusta Nielsen.

Augusta Nielsen var faktotum i 22 år hos mine bedsteforældre, Elna Obel og Bernhard Andersen. Hver morgen i de mange år kørte hun på cykel fra Ullerød, op ad Batzkes bakke, skubbede fra på stå-på-pælen og kørte op til Bakkedraget. Der tog hun sin hvide hætte på og gik i krig med at gøre rent, lave mad, vaske tøj i gruekedlen (derom senere), tøjrulning og salte sild. Hun fik dronningens fortjenstmedalje efter 40 år. Hel-

digvis ikke ved en ceremoni som i TV-serien "Matador".

Augusta var en statelig gammel dame, som talte et meget fint nordsjællandsk. Man fik tilbudt "en tå' kaff". Vi besøgte hende i hendes hus på Lærkevej. Det var som at træde ind i en anden tidsalder. Der var masser af nips, store billeder med kristne motiver på væggene og gamle, tunge møbler. Hun boede i mange år i huset sammen med sin mor og havde beholdt møblementet.

Så kommer man op til Tikanten. Egentlig burde den hedde Bergs plads efter statuen i hjørnet ned mod Jægerbakken. Nu virker den gamle bladejer lidt malplaceret. Tikanten hedder den ifølge min far efter den tikantede bygning, hvor der nu er ejendomsmægler. Men vi

*Tikanten, marts
1994. Foto:
Orla Larsen.
Hillerød Lokal-
historiske Arkiv*

har nu mange gange talt antallet af vejkanter i krydset. Der er jo ti! For at styre trafikken stod der i mange år en politibetjent midt i krydset og dirigerede med sin stav. Den 15. november 2011 var der i øvrigt dramatik på Tikanten. Der brændte taglejlighederne på etageejendommen med meterhøje flammer. To brandmænd kom på sygehuset. Der har været en række forskellige butikker på tikanten: Cykelhandler, købmand og køkkenforretninger. I dag er der Looksuz skønhedspleje og AGTEX-markiser.

Så starter Skansevej. I brask og bram med det politiske SF-hus til venstre, hvor man stadig kan komme til 1. maj fest. Men derefter bliver det skummelt. Her har rækkerkullen ligget, hvor natmændene har udført deres arbejde, godt væk fra byen (som sluttede ved Bakkegade.) I mange år lå plejehjemmet "Kirsebærbakken" på dette sted. Mon der har vokset kirsebærtræer ned mod banen? Der var rehabilitering med træningscenter, og der var plejehjemspladser samt akutpladser. Min kone Hella arbejdede der i flere år. Min mormor døde på en af akutpladserne ud mod gården en flot pinsemorgen.

Kirsebærbakken var meget slidt til sidst og kunne vist ikke reddes. Nu bygger man boliger og totalrenoverer bygningerne. Det er også gået ud over børneinstitutionen nedenfor. Den er jævnet med jorden. Det har vel taget en

del kunder fra "Slotsbowl" overfor. Der er afholdt mangan børnefødselsdag à to timer derinde. Så rejses sideplankerne, så man er sikker på at ramme kegler, og bagefter er der slik, diskodans og hygge. Senere på dagen er det ikke slik, men øl og shots, der indtages, inden man evt. spiser på 1. sal. Larmen fra kugler og væltede kegler bliver dog indendørs. I gamle dage har der været en vældig larm fra det store savværk, fra dampende lokomotiver, som har prustet farverig, men giftig røg ud, når de skulle sætte fart for at komme op ad de stejle bakker efter Skansevejoverskæringen. I dag er der bygget en fin bro henover området, men i gamle dage gik Skansevej langs sporet i "dalen" over til Københavnsvej. Så det er ikke så hårdt for cyklister i dag.

Lige efter sporet starter Jespervej. Jespervej går mærkeligt stejlt ned, men det skyldes jo den nye bro. Jespervej var ude på landet. Børnene derfra legede man ikke

Indgangen til kommandocentralen i det gamle sygehusvaskeri.

*Min farfar,
Bernhard, og
min farmor,
Elna ses i befri-
elsesdagene ved
Skansegården.
Elna afleverer
sin cykel til
ham, da hans
egen er flad.*

med, de var rødder og skarnsknægte eller i hvert fald en anden social klasse. Men vejen har været vigtig, for den førte ud til Møllebakken, hvor der var en stor hollandsk mølle. Møllen blev senere flyttet til Helsingørsgade, og der var en danseplads oppe på bakken i nogle år. Så byggede man fine lejligheder på toppen. De kan ses langvejs fra, så der er en fantastisk udsigt. Derude boede min far og mor i årene inden jeg kom til verden.

Tilbage til Skansevej. Oven for Jespervej lå der på Skansevej nr. 5 "Hytten", som socialdemokratisk ungdom havde. Der var liv og glade dage. John Pedersen og Jørgen Andersen har været med til at rive den gamle hytte ned og bygge den ny i 60'erne. Den nye blev indviet

i april 65. Der var også danseskole der, i 70'erne kunne man bla. gå til step og jazz-ballet i lokalerne.

Savværket bredte sig også på den modsatte side af banen Derfor hedder det hele "Skansevej 2". I mange år lå Bohnstedt-Pedersens store bilforretning der, og senere har der ligget en række forskellige firmaer langs banen. Mange lastbiler er blevet læsset nede ved sidesporet.

Længere oppe ad bakken til venstre var der et stort gartneri, Solbakken. Det havde et usædvanlig stort drivhus. Der stod en kæmpe stor palme i midten med "husfred" som underskov. Stig kunne huske den urskovsagtige duft, der var, når man kom ind i drivhuset. De havde også en stor, udstoppet fugl i hønsenet. Hvert år blev fuglen plantet til med blomster. Det var meget usædvanligt i 60'erne. På grunden blev der i 1990'erne bygget lejligheder i to etager. Mine bedsteforældre flyttede dertil fra Bakkedraget. De valgte en fin lille lejlighed i stueetagen, hvor der var en lille frimærkehave ud til Skansevej. Der kunne man følge med i, hvad der skete ude på vejen. I dag er hækkene vokset op, så man ikke kan kigge ud (eller ind.) Da min farmor kom på plejehjem, flyttede jeg ind sammen med min kone, Hella. Det var tanken, at vi skulle bo der, indtil lejligheden blev solgt. Selv om lejlighederne i kvarteret ofte havde stået ledige i et lille år, blev denne solgt i løbet af to

måneder. Så måtte vi finde et nyt sted at bo. Men jeg kan da sige, at jeg har boet på Skansevej.

På den anden side af vejen lå sygehusvaskeriet. Frederiksborg Amts Sygehusvaskeri vaskede primært for sygehusene, men kørte også fortrolige papirer fra amtsgården til sygehusets forbrændingsanlæg. Jeg arbejdede der i nogle måneder, da jeg var studerende. Der var et stort rum, hvor tøjet efter vask blev ordnet. Rummet domineredes af en stor rullemaskine, hvor lagnerne og sengetøj blev presset. Man skulle hænge sengetøjet op i nogle klemmer, så kørte det igennem. Andre mindre maskiner klarede tøj, pudevår og håndklæder. Det skulle så lægges sammen. Hvis man var heldig, kom man op i "Modtagelsen". Der fik man ulempe tillæg og en halv time til at bade i efter arbejdsdagen. "Modtagelsen" bestod i, at de hvide sække kom ind og blev tømt ud på transportbånd. Så skulle man sortere affald fra. Jeg behøver nok ikke sige, at sække fra børneafdelingen ikke var populære.

I dag ligger Orion i bygningen. Den huser nu mennesker med psykiske lidelser. Det må være hårdt at arbejde sådan et sted, men selvfølgelig endnu værre for de stakkels mennesker. En ejendommelig ting ved bygningen er, at det rummer civilforsvarets hemmelige nødcentral. I bunden af bygningen, helt ind mod Skansevej, ligger Hillerød Katastrofecentral under mange me-

ter beton. Man træder ind gennem en tyk panserdør og kan mærke koldkrigsdagene trænge sig på. Der er luftkanaler og store filtre til disse. Der er gamle telefoner med telefontavler, forbindelsesledninger til andre kommandocentraler, kort- og opholdsrum. Her har man siddet og lavet øvelser for, hvordan man skulle håndtere atomkrig, udbrud på Barsebäck eller en russisk invasion. Da jeg var i civilforsvaret i 90'erne, blev vi instrueret i brug af centralen.

Oven for sygehusvaskeriet ligger Skansegården, som i dagene efter befrielsen i 1945 var centrum for en del voldsomme episoder. Min farfar lå i de første dage i Skansegården. Det var der, hvor man kørte tyskersympatisørerne og tyskerpigerne ind. Folks reaktioner var meget voldsomme, de spyttede og råbte og stimlede sammen om indgangen til Skansegården. De pressede på, så der måtte være en menneskekæde af vagter for at holde dem ude. Mange var der nok lige så meget for at se, hvem man bragte ind. Min farfar ville ikke tale om det. Han sagde ironisk, at det var tre dage i tjeneste, og så hjem og sole sig i beundringen. For Stig og brødrene var det stort at holde stålhjelm og våbnene, han havde. Jeg kan selv huske suget i maven, da han hev maskinpistolen frem og lod mig prøve stålhjelm, som han stadig havde, da han stadig var en del af hjemmeværnet.

*Skansebageren.
Anni og Aage
ved deres 50-
års jubilæum.
Erhvervet via
Facebook med
tilladelse fra
ejereren.*

Skansegården er et sted for folk, som er gået i hundene. Det er stedet, hvor man kan få tag over hovedet og støtte til at komme ovenpå igen. I mange år havde de "Palmehaven" oppe ved krydset til Tamsborgvej, hvor de kunne sidde og ryge og drikke bajere (jeg gætter på, at det er forbudt inde på Skansegården.) Jeg har været forbi utallige gange i de mange år. Jeg er aldrig blevet generet eller chikaneret og har ikke hørt om nogen som er blevet det. Det var folk med navne som: Døden fra Lybæk, Jens Fup, Rotten og Jens I-øre. En af "alumniene" fra Skansegården havde i øvrigt en ged, som han tog med op til frisøren, hvor geden tømte/spiste askebægrene for dagens "høst". Det var ikke populært med Palmehaven, og der blev grebet ind flere gange. Der lå to store bunkere med sikkerhedsrum i forbindelse med palmehaven. Dem jævnedes man med jorden, fordi hjemløse opholdt sig i dem, og

fordi der var flere ildspåsættelser. I nullerne nedlagde man palmehaven. Det betød, at brugerne i stedet gik over til Møllebakken og sad i buskuret der eller andre steder. Så åbnede man palmehaven igen. I dag er der lavet en multibane (som jeg aldrig har set nogen bruge). De har en fodboldklub, hvor de spiller "ombold" og deltager i turneringer.

På den anden side af Tamsborgvej (Skansevej 4) lå der i Stigs ungdom en gammel, faldefærdig gård. Det var lavstatus at bo der. Stig gik i klasse med en dreng derfra. Ham legede man ikke med, ligesom drengene fra husvildebarakkerne på Jespervej ikke var en del af fællesskabet. I en periode var der et fint grønt område, indtil REMA fik lov til at bygge et supermarked på grunden.

I krydset ligger også Skansebageren (nr. 27). Der har jeg mange nætter banket på lugen bagved og fået varmt morgenbrød, mælk og juice. Så kunne man kigge ind til de store dejtrug og indånde duften af det lækre nybagte brød, der stod i uendelige rækker på bakkerne. Senere har jeg stået i kø mange morgener med mine børn efter søndagsbrød. De unge piger, som betjente os, var ligeglade med køen og tog sig god tid. Det var kun, hvis bageren var der, at det gik tjept. På Stigs tid var der en bager, som blev kaldt I-øre, fordi han altid, når folk betalte, sagde, at han ikke havde nogle I-ører, og derfor bad

om at måtte skylde. Da min onkel, Hans Erik, var derinde med sin far, sagde faren, at nu ville han gerne have en 10-øre. Det var nemlig tiende gang, at bageren skyldte ham en 1-øre. Min onkel Erik fortæller, at når de havde fødselsdag, kørte Bernhard på cykel til skansebageren for at købe frisk brød. Bageren udleverede en gang et gammelt brød. Da Bernhard gjorde vrøvl, erklærede bageren: "De vil vel ikke have, jeg skal smide brødet ud!"

Senere overtog Aage og Anni bageriet. Hun var noget skrap, og man blev irettesat, hvis man larmede eller ikke hilste pænt. Den 28. oktober 1975 havde de 50 års jubilæum i forretningen. De sidste år har det været svært for bagerne, men nu har Mahmoud Kayed overtaget den og renoveret det indvendige. Hastigheden på personalet

er dog ikke meget anderledes. I øvrigt fik vi i min tidlige barndom brød fra Allerød bageri hos mine bedsteforældre. Det kom sig af, at min farmor, som fik kørekort meget sent i livet, ikke kunne lide venstre sving, men man kan køre til Allerød og hjem ved kun at foretage eet venstresving! Det kan lade sig gøre, jeg har prøvet, men det er en LANG tur.

Ovenfor krydset lå et handelscentrum mellem nr 29-43/4-16. Her var to banker, slagter, cykelforretning, kinagrill, bodega, posthus og flere skiftende butikker. Særligt slagteren Raymond var kendt for sit gode kød. Folk kom langvejsfra for at købe kød dér. Der stod hans navn i neonbogstaver på forretningen, som ikke var særlig stor. Slagteren stod i lokalet og skar kødet ud. Nogle gange kunne man

Skansen cykler på det lille butiksstrøg ovenfor krydset ved Tamsborgvej.

*Sparekassen,
Skansevej 6, ses
i midten. For
få år siden har
man bygget en
stor REMA med
parkeringsplads
på dette sted. I
gamle dage var
der græsplæne
op til banken og
posthuset. Bil-
lede fra Facebook
med tilladelse
fra ejeren. Foto:
Orla Larsen,
1968. Hillerød*

*Lokalhistoriske
Arkiv*

være heldig, at de skulle hente kød i kølerummet, så kunne man kigge ind til de store dyrekroppe, der hang på kroge derinde. Desværre forsvinder den slags butikker jo. De sidste mange år har der været pizzeria i bygningen. Der har været mange skiftende ejere. De nuværende er meget søde og fortalte, at neonskiltet sidder der endnu. De viste mig, at man kan stadig kan se, hvor kølerummet var.

Cykelforretningen "Skansen-Cykler" er et meget hyggeligt sted at komme. Der har været cykelhandler siden 40'erne, og heldigvis har to søde mennesker, Lone og Michael, taget over. De er altid venlige, og leverer rigtig god service. Der har kun været 4 ejere gennem tiden, men som med alle andre forretninger, så kan man nu kun overleve som en del af en

kæde. Jeg cykler ofte derop og fylder lidt luft på slangerne med den udendørs trykslange. Det gjorde jeg tit sammen med min far, når vi var deroppe.

Så var der to banker. Mange bankfilialer er nedlagt, nu har vi jo kontantautomater og dankortet (i hvert fald lidt endnu.) Af og til kunne det være en sjov oplevelse at være i banken, for der kom folk fra palmehaven for at hæve penge til øl. Så skulle de have 50 kr eller lignende. Men de havde sjældent bankbogen med og kunne hverken huske deres kontonummer eller CPR-nummer. Det kunne tage lang tid. Nogen gange forbarmede bankassistenten sig og ringede til kommunen/Skansegården, og så fik de deres penge. Andre gange måtte de gå forgæves. Nu er der frisører i lokalet. Firmanavnet skifter ret tit.

Så var der den lille arkade med posthuset. Det var der, vi som små børn var inde for at købe frimærker med vores bedsteforældre. Når vi kom hjem, fik vi lov til at sætte julemærker på alle de mange konvolutter. Erik fortæller, at posthuset havde en fjernskriver. Det var top moderne. Hele bygningen er væk nu. Til gengæld er grill'en og bodegaen der endnu. Lidt snusket og godt tilrøget var de begge. Hong Kong grill og Bodegaen er eksponenter for en dansk kultur, værtshuse, hvor man kan sidde og få en bajer og rafle og ryge. Når man så trænger til noget at spise, så kan man få fiskefilet med pommes frites, pølser eller en toast. Ved siden af bodegaen er der nu bygget en stor Netto. I nogle år var det en DØGN-Netto. Jeg har været der kl 01.15 - og stået i kø i 10

minutter. Der kom lige et hold unge, som skulle i byen. Inden da lå der nogle småbutikker, i de sidste år en forretning med el-artikler. I samme huskompleks lå der en møbelpolstrer, som blev kaldt "Hr. Javel". Tidligere lå der en slagter (Verner Nielsen) og et brødudsalg. Min onkel Erik har set en kvie blive slået ned i gården. Slagteren havde med nogle gange lukket pga. ferie. Det forlød, at grunden var, at han var i fængsel. Der var vist flere af byens slagtere, som var inde og sidde den af, fordi de havde været involveret i at stjæle tarme fra det store slagteri ved Frederiksgade. Ved siden af slagteren lå der en grønthandler, Børgesen. Han havde en lille butik, hvor man skulle gå 6-7 trappetrin op. Børgesen var en stor mand, det så nærmest komisk ud med den store mand i den lille

Rosendals bedemandsforretning, som husede Tatol i mange år. Bagerst kan skimtes mine bedsteforældres hus, Bakkedraget 11, den hvide gavl øverst på bakken.

Opkørslen til Bakkedraget 11 mellem nr. 34 og nr. 36. Mine bedsteforældre solgte nr. 36, men fik klausul på vejen op til huset. Dengang var huset skagensgult.

butik. Han spiste snus eller skrå, så det stod ud af munden. Men der var altid friske grøntsager til gode priser. Han blev senere pedel på Birgittehjemmet. I samme bygning som grønthandleren lå i Stigs dage et brødudsalg, hvor manden nogle gange ekspederede, selv om han var blind.

På venstre side af vejen har der ligget endnu en slagter oppe ved nr. 43. Nu er der bygget et nyt hus, hvor der har været mange forskellige butikker. I øjeblikket er det en blomsterforretning, som laver nogen meget flotte buketter og har mange sjove ting. Den er værd at besøge. Før den var der endnu en bank, Lokalbanken.

Lidt tilbagetrukket på højre side ligger Georgs æske i nr. 20B. En selvejende daginstitution, som bla. har en gruppe, "blomsterkas-

sen", for børn med nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevner. Vi havde kig på "æskan" til vores børn, men de startede i stedet på Fredskovhellet, i en bygning, hvor der stod "Børnehav" på (E't var faldet af.) Senere endte vores børn i Skt. Georgs Børnehave. Det er vel også fornemmere.

Oven for børnehaven i nr 20A ligger der en flot, gammel villa. Den har tilhørt forfatteren Martin Andersen Nexø, da han boede i Hillerød i 30'erne. Mon ikke der har været røre omkring den dengang? Han har haft besøg af kommunister, digtere og andre mærkelige folk. Hans Erik fortæller, at der i hans unge dage boede en mægtig mand, der var brysk og utilnærmelig i hans unge dage. Han blev kaldt "Polytten", da han var cand. polyt. Han var synssag-

kyndig, så der holdt hver onsdag biler forbi Købmand Skjoldager, Børgesen og Minna helt ned til slagter Werner. Min onkel Hans Erik husker, at han gik ud og sparkede til dækkene, og så var det fint. Ikke noget med at ligge under bilen eller køre en tur. Som ung besøgte jeg "Polytten" med min farfar, som boede i huset på det tidspunkt. Der var bøger allevegne, og aviser på gulvene som små stier rundt, og en duft af gammel mand, mad og uvasket tøj. Han sad i sin stol og nikkede, når Bernhard talte til ham. Bernhard fortalte, han ikke kunne komme op til sin seng på første sal, og derfor sov i sin stol. Da han døde, overtog kommunen dødsboet. En jugoslavisk klub fik stueetagen. 1. sal fik Hillerød og Omegns Folkedanserforening. Begge parter lagde et stort arbejde i at sætte det indre af huset i stand. Jeg har selv i mange år danset folkedans i foreningen. Der har været rigtig mange gode sammenkomster og møder i lokalerne. Desværre var det ikke rigtig muligt at danse deroppe. I dag er der yogacenter med Mie Fabricius Højgaard, som spænder over mange forskellige typer yoga. De reklamerer med en gratis prøvetime, hvis det skulle have interesse.

På hjørnet af Helsevej i nr. 26 ligger en lidt tilbagetrukket villa med forretning i stuen. Der kigger jeg altid lidt forventningsfuld over. Det kan selvfølgelig virke lidt

underligt, når det nu er Rosendahls begravelsesforretning, selv om der står urner i mange smukke farver. Men det skyldes mest, at de solgte legetøj derinde, da jeg var barn. Tatol (en kæde à la Matas) havde forretningen. Der købte pigerne vat og lignende, da min mor var ung. Det var en tynd, tynd dame, som havde forretningen. Hendes mand var musiker og spillede til langt ud på natten. Når vi kørte op til Bakkedraget, kunne man kigge ind og se, hvilket legetøj de havde i vinduerne. Hvis vi var heldige, gik vi tur forbi og fik lov til at kigge på vinduerne. Der kunne man se de udstillede varer, men ikke kigge ind i forretningen for der var en hvid plade bag varerne. Ved helt særlige lejligheder gik vi indenfor til det slaraffenland, vi havde forestillet os, og så vankede der en lille ting hver gang.

Svend Sejlgarn pløjede nr. 36 med sine heste for min farfar. Her kan han ses pløje i en anden have. Foto fra Facebook med tilladelse fra ejeren.

Her kan man se den bungalow (til venstre), hvor min mor boede i en kort periode. Det var langt ude på landet med udsigt over markerne dengang.

Hillerød forsyning har en typisk forsyningsbygning på nr 30. Det er en del af vandværket. Det var en del af elværket, underafdeling nr. 11. I dag tror jeg mest, det er lager. Min onkel Erik siger, at de har hentet vand der, hvis der var lukket for vandet.

I nr. 34 havde Snedkermester Gunnar Hansen sit værksted. Han blev kaldt "Hurtig-snedkeren" fordi han altid var for sent på den med sine opgaver, skriver min onkel Erling. Han var vist ikke nogen god snedker. Vejen op til mine bedsteforældres hus fra Skansevej (Bakkedraget II) gik over hans grund. Den anden side er meget stejl, så Bernhard var nødt til at købe grunden (nr 36) af Gunnar Hansen for at være sikker på at have en vej op til sit hus på Bakkedraget. Det var nok også grunden til, at Gunnar Hansen blev engageret som snedker på husbyggeriet, selv om det gav mange kvaler. Grunden havde Bernhard 6-7 år, inden han kunne sælge den. Det var svært,

for den er smal, og samtidig skulle der jo være en servitut på kørevejen op til huset, der gjorde den endnu smallere.

På stykket ned mod Bakkedraget blev der anlagt en fin have. Der har jeg leget meget som barn. På grunden ned mod Skansevej blev der dyrket kartofler. Den blev pløjet af Svend Sejlgarn (Svend Andreas Michael Pedersen) med hans to islandske heste (Nordbaggerne Prins og Mona). Han boede på den anden side af Skansebakken i et lille hus. Det blev dog større med tiden. Han byggede nemlig et hus uden på det gamle og smed det gamle ud gennem vinduerne. Han arbejdede ved støberiet på Nordsten. Hans øgenavn skyldes, at han bandt sit arbejdstøj sammen med sejlgarn.

I 1955 blev grunden solgt, og der blev bygget et hus på grunden. Man kan kigge op ad tilkørselsvejen og se den fine, hvide gavl på Bakkedraget II (I mine bedsteforældres tid var huset Skagengult) Huset har i øvrigt været i Bo Bedre, efter de nye ejere har sat det i stand.

Bakkedraget II er Hillerøds næsthøjeste punkt. Bernhard fortalte stolt, at da de stod der som ejere i 1939, kunne man se til Sønerup skov ved Frederiksværk og Færgelunden ved Frederikssund. Der gik mange år inden de havde råd til at bygge, de flyttede ind i 1948. 9 års venten svært at forholde sig til i dag, men det var

jo krigs- og efterkrigsår og strenge tider økonomisk. Men det lysnede for Bernhard, da der kom flere elever på Frederiksborg Statsskole. Erling skriver, at Bernhard underviste 36 lektioner, og at alle elever havde en hjemmeopgave hver uge. Det var nok ikke gået i dag med en sådan arbejdsbelastning.

På vejen op til huset er Augusta nok stået af cyklen og har trukket den lange, stejle vej op. Hvis det havde sneet, havde Bernhard nok ryddet sne. På vaskedagene har hun stået i kælderen ved gruekedlen og knoklet i damp og røg. Der var fire gasblus under kedlen og vaskebænken, hvor sædets tremmer var helt hvide, fordi de var gennemsyret af sæbe. Mon ikke hun blev begejstret, da de var 10-12 familier, som gik sammen om at købe en elektrisk vaskemaskine. En mand på Bak-

kedraget, Hansen, tog en ladvogn fra arbejdet med hjem og kørte vaskemaskinen rundt. Den blev stillet på Bakkedraget ved nr. 11. Så satte drengene den op på en trækvogn og trak den op til huset. Efter tøjvasken blev den så leveret videre til en familie på Carl Zahlmanns vej. En anden hård opgave har været at bære sække med koks op til huset. De blev sat af nede på vejen på Bakkedraget indtil Bernhard fik vejret på Skansevej. Så kunne koksene hældes på en slid-ske gennem vinduet i fyrrummet, og Bernhard kunne skovle det på plads. Hver morgen og flere gange i løbet af dagen skulle der fyldes koks på. Det var en stor lettelse, da Bernhard fik installeret et oliefyr.

Nu fortsætter historien et godt stykke nede ad vejen efter et kort kig ned til sygehuset via solskrænten.

Skansevej ned mod Skovledet. I dag er udsigten fra bungalowerne på Skansevej meget anderledes. Der er bygget store boligblokke. Urbaniseringen er tydelig.

Mine bedsteforældre ligger nu på Skansekirkegården lige foran kirkemuren.

Det skal med, fordi alle ambulancer fra den nordlige del af Sjælland kommer med fuld udrykning via Skansevej og drejer ned her. Alle borgere på vejen har vænnet sig til denne desværre rutinemæssige larm. Men er man på besøg med en eller to overnatninger, så får man ikke sovet meget. Jeg tænker ofte på Stigs halvfætter Gunnar, som boede hos Bernhard og Elna i et halvt år i 1948-49. Han kom fra Berlin. Der er garanteret dukket mange ubehagelige minder frem, når sirenerne har vækket ham.

Købmanden på hjørnet af Bakkedraget og Solskrænten blev kaldt "Pyt Hansen", han sagde altid: "Pyt med det". Senere kom købmand Nielsen til. En mand, "Pedersen", kørte ofte ned ad Solskrænten for at hente madaffald fra sygehuset til sine grise. Så har man kunnet høre Pedersen råbe "pruuuh, pruuuh". Hans bremse på hestevognen virkede ikke særlig godt, og især "Tulle" kunne godt være noget sprælsk og svær at stoppe, før de

nåede krydset ved Bakkedraget. Pedersen boede i øvrigt over for Svend Sejlgarn ved Østervang neden for Skansebakken.

Nede i bungalowen i nr. 91 boede min mors, Kirstens, familie i en kort periode. De flyttede senere ind i et af de fine, særegne finnehuse på Poppelgangen. Skansevej nr. 91/93 lå virkelig langt ude på landet dengang. Dengang var Elmegårdskvarteret og Møllebakken slet ikke bygget. Der har været marker og græssende dyr. Om vinteren frøs området til, så der blev en glimrende skøjtebane. Udsigten ud over markerne har været flot, og Skansebakken har knejset i al sin vælde længere ude. Min mor Kirsten fortæller, at der over for deres bolig var et stort plankeværk, hvor kvarterets unge mødtes og hang ud.

Fra nr. 70 ligger der store, flotte villaer, af hvilke flere tydeligt er blevet renoveret eller ombygget de senere år. På den anden side, fra nr. 91 er der små huse og bungalow'er på venstre side. En undtagelse er dog nr. 99. Det er en smuk, stor villa, som vist er nybygget. Området ned mod Jespervej blev tæt bebygget med boligblokke. I dag er der endnu tættere bebygget efter at man i 2010'erne har lavet ekstra boligblokke, hvor der før var grønne områder mellem blokkene. I øvrigt kan man jo leve hele livet dér. Ovenfor er der en børnehave, og overfor er der et plejehjem, og

bag det ligger skolen. Endelig er der jo kun få hundrede meter op til kapellet og Skansekirkegården.

Kirkegården er flot anlagt på Skansebakkens skrænt ned mod Jespervej. Kapellet ligger øverst. Det er to store vægge med en glas facader imellem. Derfor virker det, som om kisten til en begravelse nærmest står ude i naturen, og man har en smuk udsigt til et enkelt kors med skoven, Stenholt Vang, i baggrunden. Bydelen ses ikke, fordi den ligger meget lavere. Selve kirkegården er en stor, rund bue med små områder omkranset af hække, et stort græsområde i midten og en lund med træer nederst. Der er mange fine muligheder for at

placere gravsteder. Bernhards og Elnas urner ligger foran en stor sten i kirkemuren. De levede fra 1948 til deres død på Skansevej, hvis man ser bort fra Elnas år på plejehjem. Nu hviler de for foden af Skansebakken.

Når man i dag står i krydset mellem Skovledet og Skansevej, kan man ikke se Skansebakken. Det er synd, for hvis man kom ridende i slutningen af 1600-tallet har det været et formidabelt syn: Et bjerg, "Schanz Birg" hedder det på Mutterspachs kort fra 1793. Der har ifølge "Danske Atlas" været udsigt over Arresø, Gribskov og Esrum sø. Der har været skanser, mon de er bygget i 1628, da Christian den

Skansebakken i den fredede park med "skanse" på toppen. Det er dog store træer og ikke kanoner, som præger voldene i dag.

Fjerde befæstede Frederiksborg, er det først sket under krigene med Karl den 12, eller først under englændernes invasion i 1800-tallet? I Nordsjællandske Skildringer står der, at de er lavet af svenskerne, der raserede i Nordsjælland i Frederik den Tredies tid. Der er faktisk lidt skanser over det i dag: Det er en keglelignende top, hvor der er lavet en slags "skanse" øverst, med græs helt op til "brystværnet". Det er ikke kanoner, men store træer, som står på voldene.

I dag er vi så heldige, at området er fredet. Det skyldes grosserer Francis James Zachariae, som d. 13. September 1894 blev kørt derop fra Fredensborg. Han blev så overvældet over udsigten, at han ville købe det. Han kørtes ned til Bødkeren, der ejede det. Der

købte han Skansebakken for 1600 kr. samme dag. I de næste 40 år opkøbte han parceller for over 100.000 kr. og overtalte øvrige ejere til at lave servitutter på deres grunde. I 1935 kunne folkeparken indvies. På den anden side af Skansevej lå "Villa Skansen" med et lille traktørsted. De ejedes begge af Nellie Zachariaes mindelegat.

Kongerne har stået oppe på Skansebakken alene eller sammen med store selskaber i jagtteltet gennem hundreder af år. Prøv det selv: Tag turen ad Skansevej op til Skansebakken. Stil dig så med ryggen til Slottet, husk på, at skovene på hver side rummer de store parforce-jagtsystemer og kig ligefrem. Der dukker Fredensborg Slots vældige kuppel frem mellem træerne. Så mærker man storheden!

Kilder:

Stig Obel, Stig fortæller 2. del.

Erling B. Andersen, Oprigtighed og tro del 2.

Hillerødbogen, 1948.

Sn.dk.

Tak til Hillerød lokalhistorisk arkiv, Alsønderup-Tjæreby lokalhistoriske arkiv for hjælp med billeder
Tak til facebook-gruppen "Hillerød for og nu" for spændende input. Tak til Erik Obel, Troels Raadam Boel og Hans Erik Bjerre samt Kirsten Obel for revision og sparring.

GENERALFORSAMLINGEN 2019

Hillerød Lokalhistoriske Forenings ordinære generalforsamling blev afholdt onsdag den 6. marts 2019 i Kedelhuset.

Foreningen har i 2018 afholdt 4 arrangementer: Ved generalforsamlingen fortalte Asger Berg om forbryderen Ole Kollerød og hans tilknytning til Hillerød. I september var der foredrag om Gribskovbanen og Hillerød Station før og nu, ved Ole-Christian Munk Plum, og ved Kulturnatten fortalte Asger Berg om "historien bag historien", altså hvordan lokalhistoriske artikler kan blive til. I oktober fortalte Inge Kristensen om livet i en bondegård i Lille Lyngby fra 1800-tallet til ca. 1980. Et planlagt foredrag i november ved Niels Elers Koch, i samarbejde med biblioteket, om den nye udgave af Trap Danmark, især bindet om Hillerød, måtte udsættes til 2019 (har netop været afholdt 26. februar).

Vores samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv og Hillerød Bibliotek er blevet betydeligt forbedret, efter at biblioteket fik den nye bibliotekschef, Stine Holmstrøm Have, som interesserer sig for arbejdet med lokalhistorien. Vi deltog igen i 2018 ved Arkivernes Dag i november, hvor vi præsenterede den nye Hillerød-Kalender.

Nye projekter på vej: Vi har taget initiativ til en ny digital lokalhistorisk platform, HILLERØD LEKSIKON, byggende på et wiki-format, gravstensregistrering og -fotografering af Nyhuse Kirkegård, og vi er gået ind i et udvalgssamarbejde under Hillerød Byforum med henblik på, at der skal sættes små skilte op på en række prominente historiske bygninger i Hillerød centrum.

Der blev som sædvanlig udsendt 3 numre af Medlemsbladet, og Hillerød-Kalenderen udkom for 32. gang.

Beretningen er lagt ud på foreningens hjemmeside www.hillerødlokalhistoriskeforening.dk.

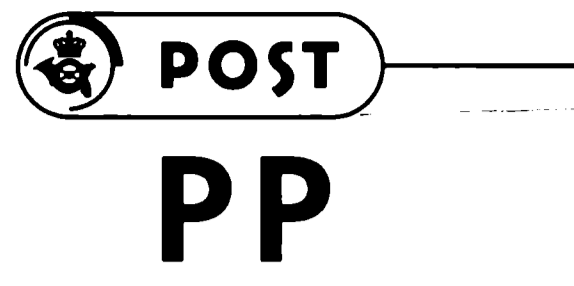
Foreningen har 263 medlemmer, og kontingentet er forblevet uændret hhv. 125 kr./200 kr.

Eva Holm-Nielsen, Mona Petersen og Aase Hansen blev genvalgt til bestyrelsen. Christian Obel blev genvalgt og Mogens Jønsson valgt som henholdsvis 1. og 2. suppleant, og Poul Bønsø blev genvalgt og Torsten Berg valgt som henholdsvis revisor og revisorsuppleant.

Efter generalforsamlingen var der auktion over lokalhistoriske malerier, som foreningen havde fået overdraget.

Kontaktfoss
Omnia 10
2070 Horsbølvej 10
4826 Foss

st.

303/222

BESØG PÅ FOSS

Rundvisning i FOSS' museum og showroom.

Mandag den 16. september 2019, kl. 14.00, Foss Allé 1.

NB: Begrænset deltagerantal.

Tilmelding 11. og 12. september, kl. 17.00-19.00,

tlf. 4826 4689

VILHELM MØLLER-CHRISTENSEN

Læge Jesper From fortæller om Hillerød-lægen,
der genopdagede Æbelholt Kloster.

Onsdag den 9. oktober 2019, kl. 19.00.

Kedelhuset, Fredensvej 12 B.